

DZIENNIK wychodzi codziennie rano wyjąwszy poniedziałki i dni następujące po świętach.
DODATEK MIESIĘCZNY wychodzi z ostatnim dniem każdego miesiąca.

Przedpłata na Dziennik „Czas” z DODATKIEM.	
za 20	zł. 20
za 10	zł. 10
za 5	zł. 5
za 2	zł. 2
za 1	zł. 1
za 1/2	zł. 1/2
za 1/4	zł. 1/4
za 1/8	zł. 1/8
za 1/16	zł. 1/16
za 1/32	zł. 1/32
za 1/64	zł. 1/64
za 1/128	zł. 1/128
za 1/256	zł. 1/256
za 1/512	zł. 1/512
za 1/1024	zł. 1/1024
za 1/2048	zł. 1/2048
za 1/4096	zł. 1/4096
za 1/8192	zł. 1/8192
za 1/16384	zł. 1/16384
za 1/32768	zł. 1/32768
za 1/65536	zł. 1/65536
za 1/131072	zł. 1/131072
za 1/262144	zł. 1/262144
za 1/524288	zł. 1/524288
za 1/1048576	zł. 1/1048576
za 1/2097152	zł. 1/2097152
za 1/4194304	zł. 1/4194304
za 1/8388608	zł. 1/8388608
za 1/16777216	zł. 1/16777216
za 1/33554432	zł. 1/33554432
za 1/67108864	zł. 1/67108864
za 1/134217728	zł. 1/134217728
za 1/268435456	zł. 1/268435456
za 1/536870912	zł. 1/536870912
za 1/1073741824	zł. 1/1073741824
za 1/2147483648	zł. 1/2147483648
za 1/4294967296	zł. 1/4294967296
za 1/8589934592	zł. 1/8589934592
za 1/17179869184	zł. 1/17179869184
za 1/34359738368	zł. 1/34359738368
za 1/68719476736	zł. 1/68719476736
za 1/137438953472	zł. 1/137438953472
za 1/274877906944	zł. 1/274877906944
za 1/549755813888	zł. 1/549755813888
za 1/1099511627776	zł. 1/1099511627776
za 1/2199023255552	zł. 1/2199023255552
za 1/4398046511104	zł. 1/4398046511104
za 1/8796093022208	zł. 1/8796093022208
za 1/17592186044416	zł. 1/17592186044416
za 1/35184372088832	zł. 1/35184372088832
za 1/70368744177664	zł. 1/70368744177664
za 1/140737488355328	zł. 1/140737488355328
za 1/281474976710656	zł. 1/281474976710656
za 1/562949953421312	zł. 1/562949953421312
za 1/1125899906842624	zł. 1/1125899906842624
za 1/2251799813685248	zł. 1/2251799813685248
za 1/4503599627370496	zł. 1/4503599627370496
za 1/9007199254740992	zł. 1/9007199254740992
za 1/18014398509481984	zł. 1/18014398509481984
za 1/36028797018963968	zł. 1/36028797018963968
za 1/72057594037927936	zł. 1/72057594037927936
za 1/144115188075855872	zł. 1/144115188075855872
za 1/288230376151711744	zł. 1/288230376151711744
za 1/576460752303423488	zł. 1/576460752303423488
za 1/1152921504606846976	zł. 1/1152921504606846976
za 1/2305843009213693952	zł. 1/2305843009213693952
za 1/4611686018427387904	zł. 1/4611686018427387904
za 1/9223372036854775808	zł. 1/9223372036854775808
za 1/18446744073709551616	zł. 1/18446744073709551616
za 1/36893488147419103232	zł. 1/36893488147419103232
za 1/73786976294838206464	zł. 1/73786976294838206464
za 1/147573952589676412928	zł. 1/147573952589676412928
za 1/295147905179352825856	zł. 1/295147905179352825856
za 1/590295810358705651712	zł. 1/590295810358705651712
za 1/1180591620717411303424	zł. 1/1180591620717411303424
za 1/2361183241434822606848	zł. 1/2361183241434822606848
za 1/4722366482869645213696	zł. 1/4722366482869645213696
za 1/9444732965739290427392	zł. 1/9444732965739290427392
za 1/18889465931478580854784	zł. 1/18889465931478580854784
za 1/37778931862957161709568	zł. 1/37778931862957161709568
za 1/75557863725914323419136	zł. 1/75557863725914323419136
za 1/151115727451828646838272	zł. 1/151115727451828646838272
za 1/302231454903657293676544	zł. 1/302231454903657293676544
za 1/604462909807314587353088	zł. 1/604462909807314587353088
za 1/1208925819614629174706176	zł. 1/1208925819614629174706176
za 1/2417851639229258349412352	zł. 1/2417851639229258349412352
za 1/4835703278458516698824704	zł. 1/4835703278458516698824704
za 1/9671406556917033397649408	zł. 1/9671406556917033397649408
za 1/19342813113834066795298816	zł. 1/19342813113834066795298816
za 1/38685626227668133590597632	zł. 1/38685626227668133590597632
za 1/77371252455336267181195264	zł. 1/77371252455336267181195264
za 1/154742504910672534362390528	zł. 1/154742504910672534362390528
za 1/309485009821345068724781056	zł. 1/309485009821345068724781056
za 1/618970019642690137449562112	zł. 1/618970019642690137449562112
za 1/1237940039285380274899124224	zł. 1/1237940039285380274899124224
za 1/2475880078570760549798248448	zł. 1/2475880078570760549798248448
za 1/4951760157141521099596496896	zł. 1/4951760157141521099596496896
za 1/9903520314283042199192993792	zł. 1/9903520314283042199192993792
za 1/19807040628566084398385987584	zł. 1/19807040628566084398385987584
za 1/39614081257132168796771975168	zł. 1/39614081257132168796771975168
za 1/79228162514264337593543950336	zł. 1/79228162514264337593543950336
za 1/158456325028528675187087900672	zł. 1/158456325028528675187087900672
za 1/316912650057057350374175801344	zł. 1/316912650057057350374175801344
za 1/633825300114114700748351602688	zł. 1/633825300114114700748351602688
za 1/1267650600228229401496703205376	zł. 1/1267650600228229401496703205376
za 1/2535301200456458802993406410752	zł. 1/2535301200456458802993406410752
za 1/5070602400912917605986812821504	zł. 1/5070602400912917605986812821504
za 1/10141204801825835211973625643008	zł. 1/10141204801825835211973625643008
za 1/20282409603651670423947251286016	zł. 1/20282409603651670423947251286016
za 1/40564819207303340847894502572032	zł. 1/40564819207303340847894502572032
za 1/81129638414606681695789005144064	zł. 1/81129638414606681695789005144064
za 1/162259276829213363391578010288128	zł. 1/162259276829213363391578010288128
za 1/324518553658426726783156020576256	zł. 1/324518553658426726783156020576256
za 1/649037107316853453566312041152512	zł. 1/649037107316853453566312041152512
za 1/1298074214633706907132624082305024	zł. 1/1298074214633706907132624082305024
za 1/2596148429267413814265248164610048	zł. 1/2596148429267413814265248164610048
za 1/5192296858534827628530496329220096	zł. 1/5192296858534827628530496329220096
za 1/10384593717069655257060992658440192	zł. 1/10384593717069655257060992658440192
za 1/20769187434139310514121985316880384	zł. 1/20769187434139310514121985316880384
za 1/41538374868278621028243970633760768	zł. 1/41538374868278621028243970633760768
za 1/83076749736557242056487941267521536	zł. 1/83076749736557242056487941267521536
za 1/166153499473114484112975882535043072	zł. 1/166153499473114484112975882535043072
za 1/332306998946228968225951765070086144	zł. 1/332306998946228968225951765070086144
za 1/664613997892457936451903530140172288	zł. 1/664613997892457936451903530140172288
za 1/1329227995784915872903807060280344576	zł. 1/1329227995784915872903807060280344576
za 1/2658455991569831745807614120560689152	zł. 1/2658455991569831745807614120560689152
za 1/5316911983139663491615228241121378304	zł. 1/5316911983139663491615228241121378304
za 1/10633823966279326983230456482242756608	zł. 1/10633823966279326983230456482242756608
za 1/21267647932558653966460912964485513216	zł. 1/21267647932558653966460912964485513216
za 1/42535295865117307932921825928971026432	zł. 1/42535295865117307932921825928971026432
za 1/85070591730234615865843651857942052864	zł. 1/85070591730234615865843651857942052864
za 1/170141183460469231731687303715884105728	zł. 1/170141183460469231731687303715884105728
za 1/340282366920938463463374607431768211456	zł. 1/340282366920938463463374607431768211456
za 1/680564733841876926926749214863536422912	zł. 1/680564733841876926926749214863536422912
za 1/1361129467683753853853498429727072845824	zł. 1/1361129467683753853853498429727072845824
za 1/2722258935367507707706996859454145691648	zł. 1/2722258935367507707706996859454145691648
za 1/5444517870735015415413993718908291383296	zł. 1/5444517870735015415413993718908291383296
za 1/10889035741470030830827987437816582766592	zł. 1/10889035741470030830827987437816582766592
za 1/21778071482940061661655974875633165533184	zł. 1/21778071482940061661655974875633165533184
za 1/43556142965880123323311949751266331066368	zł. 1/43556142965880123323311949751266331066368
za 1/87112285931760246646623899502532662132736	zł. 1/87112285931760246646623899502532662132736
za 1/174224571863520493293247799005065324265472	zł. 1/174224571863520493293247799005065324265472
za 1/348449143727040986586495598010130648530944	zł. 1/348449143727040986586495598010130648530944
za 1/696898287454081973172991196020261297061888	zł. 1/696898287454081973172991196020261297061888
za 1/1393796574908163946345982392040522594123776	zł. 1/1393796574908163946345982392040522594123776
za 1/2787593149816327892691964784081045188247552	zł. 1/2787593149816327892691964784081045188247552
za 1/5575186299632655785383929568162090376495104	zł. 1/5575186299632655785383929568162090376495104
za 1/11150372599265311570767859136324180752990208	zł. 1/11150372599265311570767859136324180752990208
za 1/22300745198530623141535718272648361505980416	zł. 1/22300745198530623141535718272648361505980416
za 1/44601490397061246283071436545296723011960832	zł. 1/44601490397061246283071436545296723011960832
za 1/89202980794122492566142873090593446023921664	zł. 1/89202980794122492566142873090593446023921664
za 1/178405961588244985132285746181186892047843328	zł. 1/178405961588244985132285746181186892047843328
za 1/356811923176489970264571492362373784095686656	zł. 1/356811923176489970264571492362373784095686656
za 1/713623846352979940529142984724747568191373312	zł. 1/713623846352979940529142984724747568191373312
za 1/1427247692705959881058285969449495136382746624	zł. 1/1427247692705959881058285969449495136382746624
za 1/2854495385411919762116571938898990272765493248	zł. 1/2854495385411919762116571938898990272765493248
za 1/5708990770823839524233143877797980545530986496	zł. 1/5708990770823839524233143877797980545530986496
za 1/11417981541647679048466287755595961091061972992	zł. 1/11417981541647679048466287755595961091061972992
za 1/22835963083295358096932575511191922182123945984	zł. 1/22835963083295358096932575511191922182123945984
za 1/45671926166590716193865151022383844364247891968	zł. 1/45671926166590716193865151022383844364247891968
za 1/91343852333181432387730302044767688728495783936	zł. 1/91343852333181432387730302044767688728495783936
za 1/182687704666362864775460604089535377456991567872	zł. 1/182687704666362864775460604089535377456991567872
za 1/365375409332725729550921208179070754913983135744	zł. 1/365375409332725729550921208179070754913983135744
za 1/730750818665451459101842416358141509827966271488	zł. 1/730750818665451459101842416358141509827966271488
za 1/14615016373309029182	

Ostateczność ta nie była potrzebna. Wczoraj zebrała się konferencja i uchwaliła wspólną wyprawę. Rząd zawiadomił natychmiast giełdę o tej uchwale, co sprawiło bardzo korzystne wrażenie w całym Paryżu. Lord Russell oznajmił niektóre szczegóły uchwały konferencji. Francja ma posłać piechotę tylko w połowie, to jest 6,000, ale zapewne żadne inne mocarstwo jej nie poszle. Wyprawa odbędzie się z godnością i bez podniesienia uroku władzy sultana, o co tak chodzi lordowi Palmerstonowi. Będzie to nowa wojna krzyżowa. Spóźnienie będzie kosztować wiele krwi chrześcijańskiej, strasne bowiem listy przychodzą z Syrii. Kto stał się głównie przyczyną spóźnienia? Pod formą listu z Londynu, *Courrier du Dimanche* obwinia o to Rosyę. Hr. Kisieliw miał się pokazać niezrażonym na konferencji i miał się wygadać z instrukcjami... sekretami dotyczącymi Turcji europejskiej.

Jenerał d'Hautpoul bawiący jeszcze w Paryżu odebrał rozkaz udania się do Tulonu, wojska wypisują, *"Partant pour la Syrie."* *Monitor* zawiadamia regularnie co robi Fuad pasza w Syrii. Zrzucił on z urzędu Achmeta, paszę Damaszk, a Kurszyda, paszę Bejrutu oddał pod sąd. Ta surowość daje urzędowe potwierdzenie listom ze Wschodu, które utrzymywały, że wojsko sultańskie trzymało ze zbrojcami.

Przybył do Paryża lord Dufferin, którego lord Russell posłał do Syrii w charakterze komisarza. Był on u Cesarza.

Prowadzi się jeszcze w Anglii polemika z powodu listu cesarskiego do hr. Persigny. Jakem doniosł, list ten zrobił nie zły skutek, co nie znaczy, aby zrobił zupełnie dobry. Anglia lubi niedowierzać i posądzać. Lord Palmerston lubi odkładać sprawy i do odkładania ich zachęcać dobrodusznym lub zaślepionym.

Papież przesłał list do biskupa syryjskiego, w którym mówi z oburzeniem o rzeziach chrześcijan i w którym wzywa wspólnej wyprawy Europy.

W całym tym tygodniu Paryż był w agitacji. Spotykano się mówiąc: "rzeczy źle idą." Dziś umyślił się trochę rozjaśnić. Sferę rządową chwalił Cesarza za to, że się nie spieszył z wyprawą. Przyczynił się do tego niemająco wpływ rady prywatnej, mianowicie marszałka Pelissier i ministra Foulda. Ostatni radca ma wiele wpływu na Cesarza, bo przemawia językiem interesów i opinii przemysłowo-financejowej, która jest silna.

Z Neapolu nie przyszło nie ważnego. Garibaldi zbroi się na lądzie i na morzu. Zapewniają, że wkrótce będzie miał dość poważną flotyllę, z którą może zrobić wiele. Pawilon sycylijski krąży swobodnie i na równi z neapolitańskim po cieśninie mesyńskiej. Lord Russell zrobił krok który jest bardzo ważnym i który potwierdza to co pisał po zawarciu pokoju w Villafranca. Lord ten oświadczył, że będzie się starał o zmuszenie jenerała Garibaldea do pokoju wtenczas tylko, kiedyby on czychał na Wenecję. Pokazuje to, że mimo krzyków dzienników angielskich, Anglia nie myśli zezwolić, aby w ręce włoskie dostała się Wenecja, bliska Turcji itd. Jenerał de Goyon opuścił Rzym. Trzeba mieć nadzieję, że opuścił go tylko chwilowo i że do niego powróci. Nadzieje utrzymują się jeszcze w wyższych sferach rzymskich, i zjazd w Teplicach miał obudzić żywo ich nadzieję.

O jeździe w Teplicach, *Nord* podaje wiadomości wyraźnie mylne. Nic się tam takiego nie stało, co by mogło obrazić Francję i co by mogło zmniejszyć politykę europejską. Prusy wiedzą dobrze czem są.

Ukazała się nowa *Karta Europy* skreślona przez pana Faufety. Karta ta neutralizuje wszystkie ciętny: gibraltarską, duńską, stambulską i t. d. i zaprowadza różne konfederacje. P. Gołowin ogłosił dzieło: *"Rosya i Polska"*. Nawrócił on się późno ale dobrze i co godnym jest uwagi, nawrócił się czytając dzieła Fryderyka IIgo. P. Gołowin rozwinął w tem dziele myśl o której często mu mówiono w Paryżu, tj. że Polska była anarchiczną liberalnie, a Rosja była i jest dotąd anarchiczną despotycznie. Oba te narody nie znalazły

dotąd normy swych rządów, ale p. Gołowin spostrzegł, że aby znalazły normę, potrzeba aby się z sobą jak najprędzej rozłączyły.

Książę Napoleon wyjechał znowu do Cherburga, gdzie czuwa nad urządzeniem parowca *Cas-soud*, na którym myśli zrobić nową podróż. Mówią, że Ks. Badeński przybędzie do obozu chałońskiego. Cesarz jutro sam wyjeżdża.

Deszcze nie ustaje. Mamy porę jesienną.

Londyn 3 sierpnia

L. Dawno niemielśmy tyle razem ważnych nowin, ile nam tu pierwsze trzy dni sierpnia naniósł, jakby na żniwo.

Najważniejszą z nowin co tu gruchnęła, jest bez zaprzeczenia, list Cesarza Napoleona z St. Cloud z d. 25 lipca. Niespodziewanie spadł on jak bomba — ale jako bomba pokoju, nie wojny. Rozmaje go tu oceniają, a że jest wolny od dyplomatycznych form i omówień, bardziej do pokrycia myśli jak do wyjaśnienia układanych, przeto wydaje się jakby wyszedł z pod pióra jakiegoś gospodarza, roztropnie zdającego swemu sąsiadowi sprawę z swoich interesów. W ten niezwykle sposób zwierza się monarcha francuski przed narodem angielskim z swych uczuć, myśli i zamiarów. „Jeśli to dyplomacja? pyta się z zaskiwieniem *Times*, jeśli tak jest, to dyplomacyę tę widzimy pierwszy raz obraną z wszelkich towarzyszących jej dotychczas pompacyjnych przyborów i pozorów, bez trzcin okutej złotem, bez tabakierki, bez gwiazd, bez szpady z rękojeścią z błyszczącymi dyamentami, bez stosowanego kapelusza. Dyplomacja wystąpiła tu razą w najprostszym szacie i bez ogródki. Powszechnie dotąd było mniemaniem, że wielkie sprawy muszą osobno mieć właściwy sobie język, jak na przykład w dawnych naszych tragediach angielskich królowie i lordowie przemawiają białym wierszem, gdy przeciwieństwo służba dworska, giermki, żołnierze i katy mówili prozą; dziś najwyższa dyplomacja, najwyższa bo przez usta potężnego monarchy przemawia prozą.” Czy to zejście z poezji do prozy jest postępem, niewiem; *Times* przecie to postępek nazywa.

Ośnowa listu cesarskiego nie jest bez związku z żądaniem lorda Palmerstona w parlamencie kilku milionów na fortyfikacje. Właściwie list Napoleona jest odpowiedzią na mowę Palmerstona. Pomimo to, pismo cesarskie nie miało najmniejszego wpływu ani na giełdzie ani w Izbie niższej, jakby chciano przez to okazać, że naród angielski niedaje się ludzi słowami, uważa na czyn. Najdowodniejszy tego przykład dał parlament, przy dyskusji nad odroczone projektem lorda Palmerstona. P. Lindsay wystąpił z poprawką: że obrona kraju zasadzała się głównie na marynarce, a przeto niepotrzeba pieniędzy marnować na fortyfikacje lądowe. P. Berkeney, drugi z kolei zabrał głos, i popierając poprzednie zdanie, dowodził: że na przypadek napadu francuskiego, najskuteczniejszym środkiem na jego odparcie będzie silna flota, i spotkanie się z nieprzyjacielem na morzu podczas gdy mąż zupa kapuściana i kwaśne wino burzyć się będą w żołądku. P. Sydney Herbert minister wojny wspomniawszy wprawdzie o przyjacielskim liście Cesarza Napoleona, ale prztem dodał: że okoliczności często bywają silniejsze od ludzi i Cesarz może być przez lud zmuszony do wojny; a przeto gdy Francja uzbraja swe doki morskie i brzegi, Anglia nie może opuszczać swoich. I cóż się w skutku długich rozpraw okazało? Oto, że za poprawką nie było jak 39 głosów a przeciw niej 286 — większość więc 229, czyli więcej niż rząd sobie mógł obiecywać. Ważna ta decyzja zapadła poprzedniej nocy o 2ej godzinie, czyli właściwie dziś rano.

Lord John Russell upoważnił lorda Cowley do podpisania sześciu artykułów konwencji na wspólnie działaniu mocarstw europejskich z Turcją ku uśmierzeniu przesładowania chrześcijan w Syrii, z dodatkiem tej modyfikacji w mowie, iż to współdziałanie dzieje się z własnej woli Sultana i na jego żądanie. Ta jest treść umowy. Lord Dufferin wysłany jako komisarz W. Brytanii do załatwienia sprawy syryjskiej obeznany ze Wschodem, z Egiptem

tem i Syryją, gdzie odbywał podróże, i wrócił ztamtąd przeszłej jesieni, ludzki i ze wszechmiar światły; wybór więc jego na to posłannictwo znajduje powszechną pochwałę.

Gminy Wampierzów i Kawęczyn w obwodzie tarnowskim, zobowiązały się w celu podniesienia swojej szkoły trywialnej płacić rocznie na utrzymanie nauczyciela zlr. 129. 50, tudzież 12 korcy żyta ordynaryi, odstąpić dla szkoły ćwierć morga ziemi, i budynek szkolny utrzymywać w dobrym stanie.

Wiedeń 7 sierpnia. Dziś zdają dzienniki tu-tejsze pobieżnie sprawę z posiedzenia wydziału budżetowego Rady państwa, wczoraj odbytego. Komitet ten składa się, jak wiadomo z 21 następujących członków: Krański, bar. Reyer, hr. Auer-sperg, Dr Hein, Mayer, ks. Colloredo-Mannsfeld, bar. Sokczewicz, Dr Strasser, biskup Strossmayer, hr. Andrassy, Braniczany, hr. Mercandini, hr. Apponyi, hr. Clam-Martini, hr. St. Julien, Schöller, bar. Salvotti, hr. Szecsen, Mailath, ks. Auersperg i Mocsonyi. *Presse* zaczyna powątpiewać, aby dzienniki mogły zdawać sprawę z tego, co się na posiedzeniach odbywać będzie. Z tego co było mówionem na wstępnych i prywatnych zebraniach się członków, należy mniemać, że rozprawy o zasady nie będą powierzchowne, lecz bez oględności gruntowne. To nas jako sprawozdawców w niejaki wprawia kłopot, albowiem nieobejdzie się bez takich rzeczy w komitecie, których dzienniki poruszać nie śmia. Pytanie więc zachodzi, czy nam wolno będzie wskazywać dotąd granicę o tyle przekroczyć, o ile tego wymaga wiedeńskie sprawozdanie z posiedzenia wydziału budżetowego. Doświadczenia, jakich dziennikarstwo w ostatnich zwłaszcza tygodniach nabyło niejednokrotnie, nieodzwalają nam ignorować pewnych zakazów administracyjnej władzy drukowej z tego tytułu, że się okazują być niezgodnymi ze zmienionym stanem rzeczy. Owszem bacząc na regularność wydawnictwa, nie możemy narażać się na przedstawianie obrad wydziału przed ogłoszeniem urzędowych sprawozdań. Sądźmy wszakże, że z wolności mówienia w Radzie państwa, musi iść w parze wolność pisanja w dziennikach.

W tych mniej więcej słowach *Presse* tłumaczy się, dla czego nie może dotąd mówić o posiedzeniach Rady. Artykuł ten jest jakby interpelacją uczynioną nowemu dyrektorowi polieji p. Strohbach. Jak ten na nią odpowie, dowiemy się ze sposobu traktowania przez dzienniki niepodległe obrad Rady państwa.

Oestr. Zig mówi, że na pierwszym posiedzeniu wydziału w poniedziałek rozbiórano budżet dworu, kancelaryi cesarskiej, rady ministrów, władz obrachunkowych i ministerstwa spraw zagranicznych, i wszystkie pozycje zatwierdzono. Budżet marynarki dał powód do rozpraw za i przeciw, lecz po złożeniu od rządu wyjaśnień, uchwała zapadła zatwierdzającą, a nadto zgodził się wydział następnego na podwyższenie uposażenia marynarki o 1 milion zlr. w celu jej rozwinięcia. Nad budżetami wojny i skarbu zaczęły się rozprawy, lecz niepokojone jeszcze, albowiem przedłożone być mają wydziałowi pewne wyjaśnienia. Obrady dotychczasowe nie przedstawiają jeszcze charakteru politycznej dyskusji, co zapewne da się dopiero uczuć na 3ciem i 4tem posiedzeniu, gdy z okazji budżetów spraw wewnętrznych i sprawiedliwości, kwestye zasad pójdą pod rozprawę.

O.-D. Mniej więcej to samo mówi. Oprócz księcia Colloredo który jest słaby, wszyscy członkowie wydziału byli obecni na posiedzeniu poniedziałkowym; z ministrów zaś znajdowali się hr. Rechberg, hr. Gołuchowski, hr. Nadassy, p. Plener, tudzież jako reprezentanci naczelnych komend armii i marynarki: fmp. Schmerling i pułkownik Breisach. Posiedzenie trwało od 11ej do 4ej. Rozbiórano tylko praktyczne kwestye. Wniosek węgierski liczyć może na 15 lub 16 głosów z 21 w wydziale.

Ponieważ niejednokrotnie będzie tu mowa o wniosku węgierskim, przeto powtórzmy główne tego wniosku punkta opierające się na programie

bar. Eötvösa. Program ten chce, aby sprawy zagraniczne, budżet wojskowy, finanse i cia były wspólnymi dla całej monarchii, lecz sprawy wewnętrzne, oświecenie, sądownictwo należały do kompetencji sejmów krajowych. Na tem opiera się autonomia krajów koronnych, która dalej ma być rozprawdowaną w instytucjach i urządzeniach administracyjnych.

J. C. Moś przybywa codziennie prawie z Laxenburga do Wiednia dla udzielania posłuchań, i popołudniu wraca tamże. Rozmaite narady ministrów wymagają również częstej obecności Cesarza w stolicy. W niedzielę rano o 2ej J. C. Moś oddzielnym pociągiem kolei udaje się do Salzburga na obrzęd otwarcia kolei tej, połączonej z koleją bawarską. Goście wiedeńscy już w sobotę na noc wyjadą, a w niedzielę wieczór staną w Monachium. W Wiedniu odbędzie się uroczystość połączenia kolei i podejmowanie gości bawarskich w dniu 15 b. m. Przygotowania w tym celu już się rozpoczęły. Magistrat najął 100 mieszkań w hotelach.

Gazeta Wiedeńska zamieszcza dziś wiadomość o obdarowaniu księcia Karola Antoniego Hohenzollern-Sigmaringen, pruskiego jenerała piechoty, przełożonego Rady państwa i rady ministrów, orderem złotego runa.

Giornale di Verona zamieszcza telegram z Wiednia, donoszący o aresztowaniu „czterech obcych emisarzyów.”

R o s y a.

Okólnik księcia Gorkazkowa do reprezentantów rosyjskich przy dworach zagranicznych, w przedmiocie sprawy wschodniej, następującego jest brzmienia:

Petersburg 23 kwietnia.

„Położenie krain chrześcijańskich pod panowaniem Porty, nieuszło uwagi wielkich mocarstw europejskich. Gabinet cesarski sądził się obowiązany tem dokładniej je zglebić, ile że wiadomości dochodzące go ztamtąd a mianowicie z Bośni, Hercegowiny i Bułgaryi, przynioszą mu z każdym dniem coraz smutniejszy obraz stanu owych okolic. Uważaliśmy za powinność naszą oddać o ile można następstwa, jakim ten stan rzeczy ogólnemu położeniu wschodu zagraża. Niezaniedbaliliśmy uczynić zarówno z jednej jak z drugiej strony nagłych przedstawień. Zwracaliśmy uwagę ministrów tureckich na wszelkie fakta doszłe do naszej wiedzy, przedstawiając im kilkakrotnie potrzebę zapobieżenia tym niedogodnościom. Otrzymaliśmy od nich zapewnienia i obietnice, które dotąd żadnego nieprzyniosły skutku. Równocześnie nieprzestawaliśmy zalecać ludności chrześcijańskiej, aby się nie narażała na niebezpieczeństwo pogorszenia swego położenia przez kroki namienne, i czekała cierpliwie na możliwe polepszenie swego losu.

„Środki te przyczyniły się może do odroczenia wybuchu, jaki wszystko zdawało się wróżyć. Mogły one jednakże być skutecznymi jedynie pod warunkiem, że coś uczynionem będzie dla ulżenia cierpień owiej ludności lub przynajmniej dla wskrzeszenia nadziei że cierpienia te wezmą koniec i że nowe nienastąpią wypadki, mogące przyprowadzić ją do rozpacz.

„Nie tak się stało. Wszelkie dochodzące nas wieści potwierdzają, że rozmaitego rodzaju nadużycia utrzymują agitacyę w tych krajach, i że zle doszło tam do najwyższego stopnia. W takich okolicznościach, gabinet cesarski lęka się aby przedstawienia osobno rządowi tureckiemu czynione nie zostały bez skutku, oraz aby rady mające w chrześcijan wpoić rezygnacyę, którą uczynia niemożliwą, nie stały się niedostatecznymi do przeszkodzenia starcu.

„Umieemy bardzo dobrze ocenić trudności, z którymi Porta ma do walczenia i niewątpimy o jej dobrych chęciach. Ponieważ jednak po obietnicach danych w obec Europy w r. 1856 których też wysoką ważność uznaliśmy, rzeczy tak daleko doszły, przyczynę tego przypisać należy bądź słabości, bądź karygodnemu niedbalstwu rządu otomańskiego, bądź niedogodnościom wypływającym z po-

p. Renza, ale na ten raz zapewne bez *Küchen*, która już podobno na swoją rękę wraz z małżonkiem występuje za morskami. Zanim zaś to nastąpi, grzmia nam tymczasem kapele Lignickie jako i Węgierskie, a piwiarnie bawarskie stoją otworem, pochłaniając zarazem z kieszonkami i rozumu ludzkie.

Na drugich to jest na owych czynach napiętnowanych spekulacyami, także podobno nie zabraknie, na dowód czego przytoczymy z nich jeden, jako godny upamiętnienia. Przy jednej z dalszych ulic Warszawy, mieszkał kupiec nie zamożny ale pocziwy, i prowadził handel z całą sumiennością, poprzestając na tem co mu praca dawała. Tymczasem zjawia się jakiś przyjaciel, udaje się do gospodyni domu i nim kupiec opamiętał się, że czas ponownie kontrakt na dalszy najem lokalu, przyjaćiel go podkupuje i postąpiwszy pół tysiąca wyżej utrzymuje się. Można sobie wyobrazić, jak ów spokojny kupiec przyjął tę wiadomość; ale jakby na szczęście zjawia się ów przyjaciel, który weale niepotrzebował tego lokalu i ofiaruje kupcowi swą pomoc, przez odstąpienie mu tegoż miejsca, z całym tylko warunkiem, to jest odstąpieniem i to w kwotę kilku tysięcy złotych. Cóż było robić, oto przyjął prawdziwie przyjacielską usługę i w braku gotówki zaciągając dług i wystawie weksel, byle tylko okupił poświęcenie się przyjaciela, tyle szlachetnego!.. Otóż i nowy rodzaj spekulacji. A czyż

to nie wyboryny pomysł, godzien genialno spekulacyjnej głowy?..

Być może iż czyn taki nie jednemu w smak nie pójdzie, a szczególnie owemu przyjacielowi, gdyby tylko miał czas... ale niniejszy i w rękę; zatem znowu musimy przetrząść przedmiot i przebieg do innego, gdzie także grają komedye, tylko nieco uczciwsze, to jest do teatru. Z teatru wszakże tego nie wiele wyniesiem, bo prócz pani Rostkowskiej, którą dla powszechnych względów zbyt osadzono surowo po jej wystąpieniu w „Halce“, a która ma wszelkie prawo do przyznania jej talentu; i oprócz „Klary“ nowego dramatu Korzeniowskiego, a raczej najdawniejszego z prac tego autora, lecz po raz pierwszy przedstawionego w Teatrze Rozmaitości, nie niemielśmy nowego. Że zaś stare rzeczy nie bardzo bawią czytelnika, przeto mimowolnie musimy opuścić tę scenę, a przenieść się na drugą... także nie więcej jak scenę.

W przelocie zaś zawiadamy o młodego skrzypka Jana Chomanowskiego, który występował także i w Krakowie, a zatem nie jest wam obcy. Młody ten Chomanowski, wybiera się za granicę do konserwatorium Paryskiego, tylko jeszcze oczekuje na decyzję co do stypendyum. Inny zaś również młody artysta grający na wolonceli Thalgrün już wyjechał do Paryża i także do konserwatorium; o ile tu go słyszeliśmy, ma zarody talentu i zamiłowanie w sztuce.

Podnoszona tyle razy kwestya, znowu się ponawia i zdaje się jakoby nie było środka zapobieżenia zlewu. Mówimy tu o kwestyi pieniężnej, a raczej o owej niegodziwej spekulacji wyławiania wszystkich drobnych pieniędzy, ażeby następnie frymarzyć z tym. Jest to jak się zdaje spółka na wielką zawiązana skalę, która biorąc procent od każdego rubla i za każdą zmianę, musi rozrządzać wielkimi funduszami i dla tego mało co robi sobie z krzyków i narzekan publiczności cierpiącej ogromnie na tych spekulacjach. Najbardziej rozumie się szkodzi to handlowi drobiazgowemu, gdyż kupiec woli rzec się sprzedaż za kilka groszy, niż zmienić rubla, za którego znowu musi jeszcze więcej odstąpić, aniżeli zarobił. Co zaś w tem wszystkim jest najdziwniejszem, że bita została nowa drobna moneta puszczona w kurs i że nie dotąd jeszcze nieoddziaływała na ułatwienie zmiany.

Wspomnieliśmy powyżej o śmierci Leona hr. Łubińskiego, ale zapomnieliśmy dodać, że ostatni numer *Tygodnika Ilustrowanego*, zapowiedział, iż w następnym numerze umieści jego życiorys wraz z wizerunkiem. Zapowiedzenie takie przekonywa nas, iż *Tygodnik* niezaniedbuje żadnych okolicznościowych wydarzeń, a co właśnie powinno być cechą pisma takiego. Pojeśli to dobrze wydawcy *Ilustracji* zagranicznych i korzystają z każdej sposobności by o ile można najświetniejsze w nich przedstawiać wypadki. Stąd to każdy ich numer umie

zając ciekawość czytelników.

Od niejakego czasu zaczynają nas nawiedzać deszcze, psując miejscami żniwa, które za najpiękniejszej rozpoczęto pogody. Oprócz tego między ziemniakami zaczyna ukazywać się zaraza, szczególnie też w miejscach położonych w nizinie na powieści. Stąd to i zboże osobliwie żyto zaczyna iść w górę i jak widać, że i w tym roku zanosi się na taką samą drożyznę w produktach jak w latach poprzednich. Dla Warszawy jest to nie mała wiadomość, bo ona i tak nie może wyjść z cen, które podniosły wojny zagraniczne, a które następnie mimo pokoju i spadnięcia cen zboża, żadnej nieuległy zmianie. Czy były potem urodzaje czy nie, czy zboże było drogie lub tanie, wszystko to dla tej stolicy było zarówno, zawsze materyał i robotnik był drogi i żadnej w tym względzie nie doznaliśmy zmiany. Tymczasem, potrzeby nietylko się nie zmniejsza, ale z każdym dniem rosną; kapitały znowu zaczynają się kryć, dobra wiara słabieje, a kredyt zupełnie upada. Jaki na to obmyśła finansisci środki, nie wiemy, ale to możemy zapowiedzieć, że rok ten będzie znowu zbyt ciężki i nie zostanie zaliczony do pomyślnych.

łożenia, jakie przygotowano prowincjom będącym pod jego panowaniem.

„Jakkolwiek bądź, nabyliśmy przekonania, że położenie to nie może trwać dłużej, nie wywoławszy wkrótce kryzysu niebezpiecznej dla spokoju Wschodu, dla utrzymania państwa otomańskiego, a tem samem dla ogólnych interesów Europy.

„W przypuszczeniu, że inne wielkie mocarstwa nie mogą równie jak my pozostać obojętnymi na tak ważne następstwa, mniemamy, że interwencja wspólna w Stambule wszystkich gabinetów, którym na spokoju Turcji zależy, może jedynie odwrócić wypadki grożące jego zamęceniem.

„Aby w tym celu ustalić zgodę, której z naszej strony pragniemy, o ile można jak najzupełniejszej, zgrupowałem u siebie według wyraźnego rozkazu J. C. Mości pp. reprezentantów: angielskiego, austriackiego, francuskiego i pruskiego. Wyluszczyłem im wiernie według dosłownych nas raportów położenie, niebezpieczeństwo przesilenie, nagłość zapobieżenia jej i środki zaradcze, jakie uważamy za jedyną doprowadzić mogącą do celu. Prosiłem ich aby wyjaśnienia te przesłali swym rządowi, celem skłonienia ich do przystania na proponowane przez nas kroki w sposób jaki im się zdawać będzie najwłaściwszym.

„W chęci wynalezienia właściwych podstaw do tej zgody i nadania jej stanowczego charakteru, pp. reprezentanci zastrzegając sobie zatwierdzenie swych dworów, porozumieli się ze mną co do następnych punktów jako to:

„1) Natychmiastowe oświadczenie ze strony państwa wielkich mocarstw, iż niemogą dłużej cierpieć obecnego stanu rzeczy w prowincjach chrześcijańskich państwa tureckiego.

„2) Zażądanie organizacyi zdolnej nadać prowincjom chrześcijańskim w Turcji stanowcze rekojmie; usmierzyć słuszne skargi ludności i uspokoić zarazem Europę pod względem możliwości zawiązków, dosięgających równie interesów ogólnych jak interesów Porty.

„Dwór przy którym J.W. Pan jesteś uwierzytelnionym, będzie wprost zawiadomiony o obradach przygotowywanych w tym przedmiocie za pośrednictwem reprezentanta swego w Petersburgu. Jesteś J.W. Pan upoważnionym rozkazem naszego dostojnego Monarchy, udzielonym ministrowi spraw zagranicznych do oświadczenia, że co się nas tyczy, obstawiamy silnie przy podstawach wzwyż wyrażonych i gotowi jesteśmy zaopatrzyć w potrzebne instrukcje reprezentanta J.C. Mei w Stambule.

„Nieomieszkaj J.W. Pan dodać, że niechcąc wyprzedzać postanowień gabinetu..., przekonani jesteśmy naprzód, że krok ten jedyną podaje możliwość zapobieżenia, jeżeli czas jeszcze, zawiązkami, któreby naraziły stanowczo pokój Wschodu i bezpieczeństwo Europy i że jedynym środkiem uniknięcia ich wybuchu jest bezzwłoczne energiczne i wspólne działanie, gdyż chwila się zbliża, gdzie wszelka zwłoka i wszelkie wachanie się najgroźniejsze mieć mogą następstwa.

(podp.) *Gorczakow.*“

Turcja.

Rząd turecki widząc jak groźne dla niego następstwa mogą wypłynąć z mordów w Syrii, których z początku wstrzymać nie umiał czy nie chciał, a do których głównym powodem dały miejscowe władze tureckie podniecane rodową nienawiść Druzów a religijną muzułmanów, na co coraz więcej jest dowodów, — rząd, mówimy, turecki przestraszony następstwami wypadków w Syrii, grożących rozciągnięciem się na całe państwo tureckie, przesał następujące instrukcje gubernatorom Kurdistanu, Mossulu, Bagdadu, Maraszu, Adany, Siwas, Angory, Trebizondy i Erzerumu, oraz naczelniemu dowódcy wojsk w Anatolii:

„Porta dowiedziawszy się z wielkim smutkiem, że muzułmanie napadli na chrześcijan, wiernych poddanych Sultana i ośmielili się dopuścić okrucieństw, mordów i rabunku. Zbytecznem jest powtarzać, że opieka nad majątkiem, życiem i ciałą chrześcijan poddanych Porty, powierzonych przez najwyższego Boga naszemu panującemu jest jednym z wzniosłych, zasadniczych przepisów wiary świętej. Jawną jest rzeczą, że działający przeciwnie, nie może znaleźć zbawienia ani w tym ani w innym świecie.

„Chociaż sprawy tych czynów zbrodniczych, przeciwnych prawu Machometa i uczuciom ojcowi Sultana, padną wkrótce pod ciosem kar surowych; z czynności jednak zbrodniczych popełnionych przeciw chrześcijanom przez kilku szaleńców niepojmujących religii spłyną obrzymie trudności i niebezpieczeństwa na rząd. Odpowiedzialność jednak za nie spadnie na urzędników Porty, od której nie mogą się w żadnym razie uwolnić. Niechże więc każdy urzędnik pojmując swoje powinności oraz zważając na odpowiedzialność i kary na które się wystawia, jeżeli, co niech Bóg niedopusi, zbrodnie popełnioneby zostały, usilnie utrzymać spokojność.

„W każdym czasie potrzebne jest utrzymanie spokoju w prowincjach państwa. Lecz w epoce teraźniejszej, potrzeba ta stała się wielką koniecznością. Czuwajcie więc dzień i noc; zważajcie, że państwo znajduje się w epoce krytycznej i niebezpiecznej; łączcie się z władzami wojskowymi i z całym poświęceniem starajcie się przeszkodzić wszelkiemu zbrodniczemu czynowi i napadom między różnymi klasami poddanych Porty, utrzymać spokojność w kraju i odsunąć nowe kłopoty od rządu, który i tak ma wielkie troski. Jeżeli przyczynicie złe zamiary ze strony muzułmanów względem chrześcijan lub chrześcijan względem muzułmanów,

przedsięwzięcie natychmiast środkami zaradcze i przeszkadzajcie starci. Jeżeli stanie się jaka zbrodnia, nie dozwólcie jej wzrastać, starajcie się uspokoić i uprzeczyć zawiachczenia.

„Gdy utrzymanie spokojności w prowincji, którą rządzą jest najpiękniejszą potrzebą, w razie przeto niedostateczności sił jakimi rozporządzać, zaciągnięcie natychmiast, niezadając upoważnienia, potrzebną wam liczbę milicji z ludzi uczciwych, nierobiących nikomu krzywdy, a następnie zdanie o tem raport Porcie.

„Najsiłniejszem pragnieniem rządu jest, ażeby w prowincji którą rządzą utrzymać był porządek, ażeby nie było żadnych starć między muzułmanami i chrześcijanami, ani też między urzędnikami i poddanymi obcych państw. Starajcie się więc postępować według powyższych przepisów; miejcie na uwadze niebezpieczeństwo następstwa wypadków, które, o ile spodziewamy się, nie nastąpią; starajcie się utrzymać spokojność, co jest główną rzeczą; i dowiedźcie przeto czynami waszej prawości, wierności i miłości dla Sultana, wiary i narodu.

— Sam opis mordów w różnych miastach i okolicach Syrii wskazywał w każdym słowie niezbite dowody, iż władze tureckie podburzały do rzezi i przynajmniej z radością a nieczynnie im się przyglądały, żołnierze zaś tureccy najczynniejszy w niej brali udział. Podamy tu w tym względzie nowy dokument, przeciw któremu niezdolają nie powiedzieć nawet najzaciętsi obrońcy bezrządu i ucisku tureckiego. Dokumentem tym jest list Abd-el-Kadera do p. Faureta, właściciela przedziału na Libanie, a z którym emir się zaprzyjaźnił. List ten brzmi:

„Abd-el-Kader do właścicieli przedziału w Krey. Damaszk 27 zilhege, 1276 r. (18 lipca 1860 r.) Kochani panowie, zacił moi przyjaciele! Bardzo pragnę was widzieć i proszę Allaha, aby was zachował. Otrzymałem wasze zacne pismo z 13 lipca, w którym zapytacie się mnie, co się przydarzyło chrześcijanom w Damaszk. Odpowiadamy wam, że 9 lipca o 2ej godzinie popołudniu walka zaczęła się z powodu, iż gubernator miasta ukarał kilku muzułmanów, którzy znieważyli chrześcijan. Muzułmanie ci pełni zemsty, uzbrojony się od stóp do głów, wpadli do domów chrześcijańskich, zabijali, palili a zarazem rabowali. Żołnierze tureccy przybiegli im w pomoc, a chcąc niby powstrzymać bunt, wraz z nimi zabijali, kradli i rabowali. Kilku starych muzułmanów usiłowało zatrzymać rzeź, lecz dowódcy żołnierzy tureckich niechcieli pokoju, ale przeciwnie popędzali swych żołnierzy przeciw nieszczęśliwym chrześcijanom, a żołnierzy tych poparły hordy rabusiów wszelkich sekt. Widząc taki stan rzeczy, pobiegnę szybko wziąć pod moją opiekę nieszczęśliwych chrześcijan; wziąłem moich algerczyków i zdołaliśmy zachować życie wielu męgom, niewiastom i dzieciom. Podczas tych mordów, które trwały przez poniedziałek i wtorek, gdy tłumy zbuntowanych zabijały, palili i rabowali chrześcijan a gubernator nie starał się bynajmniej ich bronić, posłałem ażeby wyszukano p. Lanusse, konsula francuskiego i innych Francuzów. We środe pod pozorem, że dwóch muzułmanów zostało zabitych, co nie było prawdą, rozpoczęto znów walkę. A przecież w Damaszk jest gubernator, ale działa się tak jakby nie było żadnego.

„Boleję nad nieszczęściami jakie dotknęły biednych chrześcijan. Nie można rozpoznać nawet miejsca gdzie stały ich domy, które dzisiaj są stosami popiołów. Nieznana jest liczba wymordowanych, lecz w przybliżeniu liczą ich na 3,000. Wszyscy europejczycy i chrześcijanie, których mogłem zgromadzić, są bezpieczni w moim domu. Ofiaruję im wszystko co im trzeba i proszę Allaha, aby zaskonił tych biednych chrześcijan przed ciosami rozszeklonęj tuszczy.

Podpisano: *Abd-el-Kader Ebn Mahhieddin.*“

Kronika miejscowa i zagraniczna.

Kraków 8 sierpnia. Odbieramy następującą wzmiankę do umieszczenia:

Curiosum biblioteczne i historyczne: Będąc najstarszym wiekiem w rodzinie Żalskich, donoszę licznym krewnym, powinowatym i imiennikom moim, że w Czytelnicy Biblioteki imperatorskiej w Petersburgu umieszczone są cztery popiersia, jakoby twórców księgozbioru tego rosyjskiego, to jest:

Jędrzeja Stanisława Kostki Żalskiego, krakowskiego, Józefa Jędrzeja Żalskiego, kijowskiego, biskupów; oraz feldmarszałków: Suworowa i Paszkiewicza.

Wypisałem z książeczki: „Guide de la Bibliothèque Impériale publique de St. Petersburg 1860.”

Józef Żalski.

— Od kilku dni bawi w mieście naszym p. Antoni Iwanowski bibliotekarz biblioteki cesarskiej w Petersburgu, podróżujący po krajach polskich tudzież za granicą, w celu zawarcia stosunków z bibliografami i zakupna książek do tej biblioteki.

— Wiadomo czytelnikom z powtórnego przez nas ogłoszenia, że znany historyk p. Julian Bartoszewicz i utalentowany artysta p. Wojciech Gerson wydają nakładem księgarń i litografii p. Adama Dzwonkowskiego w Warszawie „Galerję hetmanów koronnych litewskich”, do którego to dzieła pierwszy dostarcza krótkie życiorysy hetmanów, drugi ich portrety z autentycznych i le możliwości obrazów. Otóż w celu zebrania materiałów, przerysowania i porównania różnych portretów hetmanów naszych, rozrzuconych w rozmaitych stronach kraju, p. Wojciech Gerson jeździł wprzód na Litwę, do Kowna, Białej itd., teraz zaś w tym samym celu przybył do Krakowa, zkład zamierza się udać do Zielonki, Rozwadowa, Łancuta, Medyki, Lwowa, Krasiaczyna, Podhorzec. Przekonani jesteśmy, że właściciele

galerji i szanowne rodziny dawnych hetmanów zechcą otworzyć swe zbiory i galerie obrazów rodzinnych, pozwolą korzystać z nich artyście, przysyłać portrety, przez co przyjdą w pomoc tak pięknemu przez niego przedsiębranemu dziełu. W prowincji naszej wiele materyałów zebrać może p. Gerson do „Galerji hetmanów”. W samym Krakowie znajdzie niejedną portret hetmański w zbiorach obrazów rodzinnych: Potockich (w Krakowie i Krzeszowicach, gdzie prócz Potockich są portrety Tenczyńskich, Koniecpolskich i Czarnieckich), Jabłonowskich, Lubomirskich; w Zielonku, Tarnowskich; w Gumniskach, Sanguszków; w Rozwadowie, Lubomirskich; w Zatorze i Łancucie, Sapiechów, w Sieniawie, Sieniawskich; w Krasiaczynie, Sapiechów, (jest tam także część zbiorów z Puław i portrety Sieniawskich); w Podhorcach, Rzewuskich. Archiwum tutejszej kapituły, zbiory rycin p. Mieczysława Pawlikowskiego w Medyce i we Lwowie, zbiory instytutu Ossolińskich, mogą także dostarczyć szacownych materyałów. W kościołach w Krakowie, Tarnowie, we Lwowie oraz we włościach należących kiedyś do hetmanów, jak w Wiśniczu, w Kalwarii, w Ruszycy, w Brzeżanach, w Żółkwi itd. można by także znaleźć autentyczne portrety. Szkoda tylko, że miesięczny przeciąg czasu, jakim p. Gerson rozporządzać może, nie dozwoli mu z wszystkich tych skarbów skorzystać. Dwaj inni artyści warszawscy: pp. Marcin Olszewski i Szupe zwiedzają teraz Tatry, zdejmując tam uroczę krajoznawczy.

— W fabryce fortepianów Bösendorfera w Wiedniu jeden z czeladzi posprzącał się w sobotę przy wypłataniu tygodniowego zarobku z nadzorcą fabryki o przytrzymanie mu 4 złr. W poniedziałek rano przyszedłszy na robotę zaczął na nowo sprzeczkę i wśród niej pochwytywszy za kawał drzewa uderzył nim nadzorcę tak silnie w głowę, że go na miejscu zabił, i sam natychmiast rzucił się oknem z 3go piętra i na bruku dziedzińca głowę roztrzaskał.

— *Gaz. Tryestu* mówi, że c. k. Ministerium oświecenia miało zamiar wysłać jednego lub kilku astronomów do Hiszpanii, gdzie ze wszystkich krajów zjechali się astronomowie dla obserwowania zaćmienia słońca w d. 18 lipca. Gdy jednak w tym celu zapytano, ileby kosztowało wysłanie jednego parowego statku austriackiego z Tryestu do którego z portów hiszpańskich, c. k. marynarka podałaby te koszty na 10,000 złr. Z tego więc powodu zaniechano tej wyprawy astronomicznej.

— Hicks, amerykański rozbójnik morski i obwiniony o wielką liczbę morderstw, powieszony został w lipcu w Nowym Jorku. Okoliczności towarzyszące spełnieniu na nim wyroku należą do rzędu tych dziwnych zjawisk społecznych, na jakich w Stanach Zjednoczonych ostatnimi czasy wcale nie było, a które rzucają światło na tameczne stosunki. Hicks przynajmniej się do morderstwa za które był na śmierć skazany, wyznał się być sprawcą kilkunastu innych również okropnych zbrodni, o które wcale nie był dotąd posądzany, a następnie jednemu z sprawozdawców dziennikarskich dyktował szczegóły swojego żywota, pełne strasznych czynów; tę jednak autobiografię swoją niedarłom dyktował, lecz zapłatę ofiarowaną sobie za to dzieło, przekazał rodzinie swojej. Dopelnivszy tego ubrał się na śmierć jakby na bal maskowy, wdziawszy na się jakąś dziwaczna odzież na pół majtki a na pół planetara, i tak wystrojony oddał się w ręce kata. W Nowym Jorku egzekucje zazwyczaj się odbywają na pół skrycie. Tym razem odstąpiono od tego prawidła za zezwoleniem władz, przez wzgląd na publiczność. Miejsce trawienia naznaczone było na pewnej wyspie pod miastem, gdzie Hicks ostatnie swoje spełnił morderstwo. Tam popłynął skazany wraz z sędziami, oprawcami, szubienicą i około 500 osobami umyślnie zaproszonymi. Na statku bawiono się płynąc, nie szczędzono jadła i napojów, żartowano, i aby sobie uprzyjemnić tę wycieczkę, nie plynęto wprost na miejsce, lecz zboczono kawał drogi, by się zarazem przypatrzyć olbrzymiemu okrętowi angielskiemu „Great Eastern”, który zdał stał na kotwicy. Kiedy statek przybył do wyspy, takowa obeszona była do kola mnóstwem ludzi, na których pełno ciekawych oczekiwało przybycia Hicksa. Zakończył on życie nie jako zbrodniarz, lecz niemal jak bohater, wśród tłumów ludu wydającego okrzyki. Niedosć na tem, przyjaciele burmistrza uchwalili na meetyngu zebranym natychmiast, aby wystosować do tego urzędnika miasta podziękowanie „za jego uprzejmość z jaką ich zaprosił na to widowisko.”

Przegląd polityczny.

Depesze telegraficzne.

Londyn 7 sierpnia. Na dzisiejszym nocnym posiedzeniu izby niższej, kanclerz skarbu Gladstone wniósł wiadomą propozycję względem zmiany prawa o podatku od papieru. Mocya Pullera, aby oświadczyć, iż zmiany te nie są już pożądane, odrzuconą została 216 głosami przeciw 233, a wnioski Gladstone'a następnie uchwalono. (Propozycje Gladstone'a zamierzają zniżyć cło od papieru zagranicznego, skoro bliźniacze zniżenie podatku od papieru krajowego nie przeszedł przez izbę lordów i dał powód do wiadomego sporu o kompetencję Izby wyższej w kwestyach podatkowych. P. R. Cz.)

Neapol 7 sierpnia. Gdy usiłowania rządu, aby zawrzeć zawieszenie broni z Garibaldim, nie doprowadziły do pomyślnego skutku, przedsięwzięto tu przygotowania, w celu odparcia ataku Garibaldiego. (Jest to mowa nie o konwencji wojskowej, zawartej między Garibaldim a generałem Clary, a rozciągającej się tylko do Mesyny, lecz o sześciomiesięcznym armistycjum, które rząd neapolitański za pośrednictwem rządów sardyńskiego, francuskiego i angielskiego zawarł z Garibaldim

usiłował, a mocą którego miały być wszelkie kroki nieprzyjacielskie zawieszone, Sycylia zaś wezwana do orzeczenia o swym losie. P. R. Cz.)

Medyolan 6 sierpnia. Według wiadomości z Rzymu zamieszczonych w *Perseveranza*, generał Goyon wsiadł 5go t. m. na okręt w Civita-Vecchia wracając do Francji. (Wiemy już, że 7go t. m. przybył do Marsylii. P. R. Cz.). W Spoleto przyszło do bitki między ludem a żołnierzami z cudzoziemskich pułków, w skutku czego zamknięto teatr. W Neapolu rozszala się d. 1go t. m. pogłoska, iż Stocco z 1500 powstańców wyładował w Kalabrii.

Wiadomość o wyładowaniu wojsk sycylijskich w Kalabrii, podana w wątpliwosć przez telegram otrzymany w nocy, jeszcze dotąd potwierdzoną nie została. W każdym razie, wiadomość ta nie jest mylną, lecz może być przedwczesną; cały bowiem stan rzeczy okazuje, iż wyładowanie jeśli nie nastąpiło, to wkrótce nastąpi. Natomiast potwierdziło się doniesienie o rozruchach wybuchłych w wojsku neapolitańskim, o oświadczeniu się parę pułków włoskich przeciw rządowi a za Garibaldim. Zdaje się nawet, że niespokojności te zwiększyły się, gdyż związki telegraficzne między stolicą a niektórymi prowincjami, a mianowicie Kalabrią, przerwaniem zostały. Położenie rzeczy w Neapolu i duch wojsk jest taki, iż chociaż na liczbę jest 80,000 żołnierzy, nikt jednak nie wierzy, ażeby Garibaldi natrafił na silny opór.

Co się tyczy sprawy syryjskiej, protokół podpisany przez pełnomocników wielkich mocarstw a określający warunki interwencji, orzeka, że liczba wojsk europejskich które mają być wprowadzone do Syrii dla przywrócenia tam porządku, nie może przechodzić 12,000; że Cesarz Francuzów połowę tego kontyngentu, tj. 6000 zaraz posyła; inne zaś mocarstwa, a mianowicie Anglia i Rosya mają drugie 6000 wysadzić na brzegi syryjskie, jeżeli tego będzie potrzeba; zajęcie Syrii niema być dłuższe nad sześć miesięcy. Nadto w dodatkowym protokole mocarstwa wyrażają życzenie, aby sułtan zapowiedziane w r. 1856 środki dla polepszenia stanu chrześcijan, jak najprędzej w wykonanie wprowadził. Widzieliśmy dotychczas piękne tych środków zastosowanie, jak hatihumajon wykonany został przez władze tureckie, szczególniej w Syrii; nadto coraz większy bezład i rozkład żywiołów w Turcji okazał, jak są skuteczne półśrodki i paliatywa używane przez wielkie mocarstwa w celu odrodzenia Turcji. Lecz ministrowie angielscy utrzymują, że jedynie takimi paliatywami Turcję leczyć można.

Tymczasem wiadomości ze Wschodu coraz groźniejszy stan rzeczy przedstawiają w Turcji. Rzeź chrześcijan, dokonana w Syrii, może lada chwila wybuchnąć z jednej strony w Alepie, z drugiej w Smyrnie i w innych miastach Azji Mniejszej. Z północnych zaś prowincji Turcji europejskiej przychodzą także niepokojące wiadomości: na granicy czarnogórskiej zachodzą prawie codziennie boje między Czarnogórcami a Turkami, którzy niezważając na postanowienia przed dwoma laty komisji europejskiej w Carogrodzie, chcą znów samowolnie posunąć swą granicę w Czarnogórę. W Hercegowinie i Bośni trwa ciągle jakby stan wojenny, a uciśniona tam do najwyższego stopnia ludność słowiańska wynosi się za granicę austriacką lub do Serbii.

Presse wiedeńska w wieczornym wydaniu z 7go t. m. pisze, że donoszą jej z Warszawy, iż dzienniki polskie mówią o zjeździe monarchów w tej stolicy i jak najwyraźniej wypisują, że Cesarz austriacki i Książę Rejent przybędą w gościnę do Warszawy do Cesarza rosyjskiego. Wiadomość ta okazuje jak dzienniki wiedeńskie fabrykują niezręcznie swe doniesienia niby z Polski: żadna gazeta warszawska nie uczyniła najmniejszej wzmianki o zjeździe monarchów w Warszawie, nikt więc z Warszawy nie mógł o tym donosić *Presse*. My tylko zamieściliśmy wiadomość o tem zjeździe, podając jak najwyraźniej, iż powtarzamy ją z urzędowej *Gazetta di Verona* potem z *Kor. Autogr.* Otóż z tego powtórzenia w naszym dzienniku wiadomości na odpowiedzialność dzienników które ją podały, utworzyła już *Pressa* powyższe doniesienie z Warszawy.

Donosiliśmy już, że gabinet wiedeński przystał na proponowane przez Francję uznanie Hiszpanii za państwo pierwszego rzędu. Gabinet berliński odmówił dać z swojej strony odpowiedź; albowiem uczynił swoje zezwolenie zawisłym od przypuszczenia również Szwecji do rządu mocarstwa katolickiego pozostały w mniejszości, gdy tymczasem przez przypuszczenie Hiszpanii do wielkiej rady mocarstw, państwa katolickie byłyby z niekatolickimi w równiej liczbie.

Koronacja króla Szwedzkiego i małżonki jego w Drontheim w Norwegii odbyła się 5go b. m.

Ostatnie depesze telegraficzne „Czasu”.

Genua 7 sierpnia. Dzisiejsze wieczorne dzienniki donoszą, że na mocy rozkazu dyktatorskiego, ogłoszoną została w Sycylii konstytucja sardyńska.

Neapol 7 sierpnia. Dywizja generała Bosco wysłana została do Kalabrii.

Antoni Kłobukowski redaktor odpowiedzialny.

